



עפ"ת 11291/06/17 - ששון לוי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייט
לפני כב' השופטים: י' נועם - סגן נשיא, ר' פרידמן-פלדמן וא' אברבנאל

עפ"ת 11291-06-17

ששון לוי
על-ידי ב"כ עו"ד י' שנאור

המערער

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד
המשיבה

פסק דין

השופטת ר' פרידמן-פלדמן:

1. ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כבוד השופטת שרית זוכוביצקי-אורי) מיום 25.4.2017 בתיק גמ"ר 5042-12-15, לפיו נגזר על המערער עונש מאסר בפועל למשך 12 חודשים, מאסר על תנאי, פסילה מלהחזיק רישיון נהיגה למשך עשר שנים, פסילה על תנאי ותשלום פיצויים.

הערעור מופנה כנגד רכיב המאסר בפועל שנגזר על המערער.

ההליכים בבית-משפט קמא:

2. עניינו של תיק זה בתאונת דרכים, שבה קופחו חייו של המנוח אבישי ליברטי ז"ל. צעיר נוסף, עמיחי זמירי, נפגע קשה בראשו, ומאז התאונה הוא מצוי במצב של חוסר הכרה. נוסע נוסף ברכב, מתן בן עליז, נחבל חבלה של ממש ואושפז למשך מספר ימים, בעקבות פגיעה בארובת העין. והצעיר הרביעי שהיה ברכב, גיא לב, נפגע אף הוא בראשו, איבד את הכרתו ונזקק לניתוחים. למערער נגרמה חבלה בידו.

על פי העובדות המפורטות בכתב האישום ובגזר דינו של בית-משפט קמא, ביום 23.8.2015, סמוך לשעה 08:50, בעת



שנהג במשאית בכביש ירושלים-ת"א, סטה המערער עם רכבו ימינה והתנגש ברכב שעצר בשול הדרך. ברכב היו ארבעה צעירים, שעצרו בצד הדרך כדי לתכנן את המשך נתיב הנסיעה. הרכב נגרר על-ידי המשאית לאורך עשרות מטרים עד לעצירתו. הרכב שנפגע בתאונה, ובו ישבו הצעירים, עמד כולו בשול, ולמערער היה שדה ראייה פתוח של 170 מטר כדי להבחין בו.

כתוצאה מהתאונה, שאירעה בשל רשלנותו של המערער, נפגעו נוסעי הרכב כמפורט לעיל.

בגין מעשיו הורשע המערער, על פי הודאתו, בגרם מוות ברשלנות בתאונת דרכים; סטייה מנתיב; נהיגה בחוסר זהירות וברשלנות; וגרם נזק לאדם ולרכוש.

3. בבית משפט קמא הוגש תסקיר שירות המבחן בעניינו של המערער. בית המשפט התייחס לאמור בתסקיר, ולפיו המערער בן 72, נשוי ואב לארבעה בוגרים, התפרנס מעבודתו כנהג במשך 50 שנה, תחילה כנהג מונית ולאחר מכן, במשך כ-30 שנה, כנהג משאית. המערער הפסיק לעבוד לאחר התאונה. צוין כי המערער סובל מבעיות בריאות שונות ולאחרונה החל טיפול בדיאליזה. לגבי נסיבותיו האישיות של המערער, צוין כי בת אחת שלו נהרגה בגיל 18 בתאונת פגע וברח, ובת נוספת נפטרה ממחלה בגיל שנתיים.

המערער קיבל אחריות לתאונה וחש צער ורגשות אשמה עמוקים על תוצאותיה. כתוצאה מהתאונה הוא מתמודד עם קושי נפשי ופנה לקבלת טיפול.

המלצת שירות המבחן, בהתחשב בגילו, קשייו השונים, ומצבו בריאותי והנפשי של המערער, הינה להטיל על המערער ענישה במסגרת מאסר שירוצה בעבודות שירות, לצד מאסר על תנאי ופסילה מנהיגה. כן הומלץ על צו מבחן לצורך מעקב אחר המערער ושילובו בקבוצה טיפולית.

גזר הדין:

4. בגזר דינו התייחס בית-משפט קמא לעדותם של הורי המנוח, אבישי ליברטי ז"ל, אשר נהרג בטרם מלאו לו 21, ולמכתב שהוגש מטעם משפחתו של הפצוע עמיחי זמירי, שנותר מאז התאונה מחוסר הכרה. צוין כי המשפחה מתמודדת באופן יומיומי עם מצבו הקשה של עמיחי ואינה משה ממיטתו.

5. בית המשפט צוין בגזר דינו כי הקטל בכבישי הארץ, שהינו מכת מדינה מזה שנים רבות, וחומרתה של עבירת



גרם מוות ברשלנות, הפוגעת בערך המקודש ביותר של קדושת החיים, הובילו את בתי המשפט למסקנה כי בעבירות אלה יש להטיל עונשי מאסר בפועל מאחורי סורג וברית. צוין כי הנאשמים בעבירות אלה הינם לא פעם אנשים נורמטיביים, שגם עולמם חרב עליהם לאחר שגרמו למותו של אדם, אך לא יכולה להיות סימטריה בין סבלו של הנאשם בעבירה לסבלה של משפחת הקורבן. כן התייחס בית-משפט קמא לעקרון הגמול בענישה.

6. בית משפט התייחס לכללים המנחים בענישה בעבירות אלה, תוך הפנייה לפסק הדין בע"פ 6755/07 אלמוג נ' מדינת ישראל (16.11.09):

"נדמה שקיימים שלושה כללים מנחים בסוגיית הענישה הראויה בעבירה של גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות. האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך-כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם ע"י אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות."

כן ציין בית-משפט קמא כי קביעת רף הענישה תתבצע על פי מידת הרשלנות של הנאשם - תוך בחינת נסיבות גרימת התאונה; האם מדובר ברשלנות רגעית או רשלנות נמשכת; האם התלוו לרשלנות זו עבירות תעבורה נוספות; האם ישנו אשם תורם מצד ג'; ומספר הנפגעים בתאונה.

בית המשפט הגיע למסקנה כי בענייננו מדובר ברשלנות ברמה בינונית, מאחר שלמערער, שנהג במשאית, היה שדה ראייה פתוח של 170 מטרים קודם מקום התאונה, בו יכול היה להבחין ברכב שעמד בשול. כן התייחס בית המשפט לכך שהמערער גרם למותו ברשלנות של המנוח, לצד גרימת חבלות קשות לשניים נוספים מנוסעי הרכב, אחד מהם עדיין מחוסר הכרה.

7. בהתחשב במכלול הנסיבות ובענישה הנוהגת, קבע בית-משפט קמא כי מתחם העונש ההולם נע בין עשרה לבין עשרים חודשי מאסר בפועל, פסילה מנהיגה בין שבע לבין עשר שנים, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי למשפחות הנפגעים.

8. לגבי העונש בתוך המתחם, התחשב בית המשפט לקולא בהודאתו של המערער וקבלת אחריות על ידו; במצבו הנפשי והבריאותי של המערער; בגילו ובכך שעברו התעבורתי אינו מכביד. כן התחשב בית המשפט בכך שהמערער אינו



מסוגל להמשיך לנהוג כתוצאה מהתאונה.

לגבי הנסיבות האישיות של המערער, שב וציין בית-משפט קמא כי משקלן של הללו אינו גבוה וכי "אין מקום להשוות בין אסונו של הנאשם אל מול אסונה של משפחת הקורבן. יש להפנים את הצורך בענישה ברורה ומשמעותית מאחורי סורג וברית, כזו המעלה על נס את ערך קדושת החיים ומביאה בחשבון קודם כל וראשית לכל את המנוח ומשפחתו, את אלו שעולמם חרב עליהם במלוא מובן המילה ולנצח, כתוצאה מהתאונה, אשר לא הייתה מתרחשת אלמלא רשלנותו של הנאשם".

בית משפט קמא התייחס להמלצת שירות המבחן וכן התייחס למצבו הרפואי של המערער, וקבע כי הללו אינם סיבה להימנע ממאסר בפועל.

לפיכך גזר בית המשפט את דינו של המערער כמפורט לעיל.

טיעוני ב"כ הצדדים בערעור:

9. ב"כ המערער טוען כנגד מתחם העונש ההולם שקבע בית-משפט קמא וכנגד העונש המתאים שגזר, וטען כי מתחם העונש ההולם בענייננו נע בין שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין מאסר בפועל נמוך מזה שקבע בית-משפט קמא.

לטענת ב"כ המערער, שגה בית-משפט קמא בקביעתו כי מדובר ברשלנות ברמה בינונית. נטען כי מדובר בנהג שסטה סטייה רגעית קלה מנתיב נסיעתו, ופגע ברכב שעמד בשול הדרך בניגוד לחוק, שלא לצרכי חירום. לטענת ב"כ המערער היה על בית המשפט לקבוע קיומה של רשלנות תורמת מצד הרכב הנפגע. עוד נטען כי מדובר ברשלנות ברמה נמוכה מאוד.

אשר לעונש בתוך המתחם, התייחס ב"כ המערער לנסיבותיו האישיות הקשות של המערער, ובהן גילו, הבעיות הבריאותיות מהן הוא סובל, לרבות מחלת כליות בגינה הוא מאושפז שלוש פעמים בשבוע לצורך דיאליזה, בנסיבות חייו הקשות, בירידה במצבו הנפשי מאז התאונה ובעיקר במותן הטרגי של שתי בנותיו, האחת מהן כתוצאה מתאונת דרכים. ב"כ המערער התייחס עוד לכך שהמערער קיבל אחריות למעשיו מיד לאחר התאונה.

לטענת ב"כ המערער, הגיעה העת לשנות את הגישה התומכת בהחמרה בענישה ככלי למלחמה בתאונות דרכים,



ולנקוט בהליכי שיקום.

ב"כ המערער הפנה לעמדת המשיבה בבית-משפט קמא, שם הביעה הסכמתה לסטות לקולא במידת מה ממתחם העונש הראוי, זאת מטעמי חמלה. לטענתו יש להעמיד את עונש המאסר של המערער על שישה חודשים שירוצו בעבודות שירות.

10. ב"כ המשיבה עמד על רמת הענישה המחייבת ככלל הטלת עונשי מאסר בפועל, אף לתקופה ארוכה מזו שנגזרה על המערער.

לגבי מידת רשלנותו של המערער, טען ב"כ המשיבה כי מדובר בתאונה שאירעה במקום בו שדה הראיה פתוח, באור יום, ולפיכך מידת הרשלנות היא לפחות בינונית.

לטענת ב"כ המשיבה, בגזר דינו של בית-משפט קמא לא נפלה טעות, ואין מקום להתערבות של ערכאת הערעור בו. אמנם, בבית-משפט קמא הסכימה המשיבה לעונש נמוך מזה שנגזר על המערער, זאת נוכח הטרגדיה של המערער, באסון שאירע לו שנים קודם לכן באופן דומה, ומטעמי חמלה, וסברה כי מטעמים אלה ניתן להסתפק בתקופת מאסר בפועל של עשרה חודשים, אך העמדת העונש בגזר הדין על 12 חודשים, הינה במתחם הסבירות וכאמור איננה מצדיקה התערבות של ערכאת הערעור.

לפיכך ביקש לדחות את הערעור.

11. אביו של המנוח ביקש, בתום הדיון בערעור, להעדיף את קשיי משפחת המנוח על פני קשייו של המערער. לדבריו, מצב המשפחה קשה ביותר, מאז התאונה חייהם אינם חיים. חשוב להם שהנאשם ירצה עונש מאסר בכלא, כפי שגזר עליו בית המשפט.

דין והכרעה:

12. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

כלל הוא, כי ערכאת הערעור איננה גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית; וכי



התערבותה בעונשים שנגזרו על-ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלה טעות מהותית, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה (ראו למשל: ע"פ 1880/14 עמעש נ' מדינת ישראל (19.11.14); ע"פ 448/14 מדינת ישראל נ' אזולאי (24.11.14); וע"פ 4235/14 ראאד חאטיב (3.2.15)). נפסק, כי גדרי ההתערבות האמורים נותרו על כנם גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (ע"פ 7430/13 שחרוך טוחסונוב נ' מדינת ישראל (3.3.14)).

13. אין מחלוקת על כך שהאירוע, שבו נהרג המנוח אבישי ליברטי ז"ל ונפצעו חבריו, הינו טרגדיה כפולה. טרגדיה לצעירים נפגעי התאונה, טרגדיה למשפחותיהם - משפחת ליברטי, ששכלה את בנה, בחור צעיר כבן 21 שנה, שנהרג בתאונה, ומשפחת זמירי, שבנה נפצע קשה ולא שב להכרה מאז התאונה, טרגדיה במידה רבה גם למערער ולמשפחתו.

שיקולי הענישה מתחשבים בתוצאה הטרגית של התאונה, מחד גיסא, ובנסיבותיו האישיות של הנאשם, מאידך גיסא. מטבע הדברים, אין להשוות בין מצבם של נפגעי העבירה לבין מצבו של הפוגע, אך מדובר בשיקול מבין השיקולים בגזירת הדין. בענישה בעבירות הנוגעות לגרם מוות בתאונות דרכים, שיקולים נוספים, ובהם גמול על מעשה העבירה, שתוצאותיה קטלניות, ומתן משקל מכריע לערך של קדושת החיים.

14. על פי פסיקת בית המשפט העליון, העונש הראוי למי שהורשע בגרימת מוות ברשלנות, הינו מאסר בפועל. בפסק הדין ברע"פ 2996/13, 4845/13, 6926/13, טטיאנה נייאזוב ואח' נ' מדינת ישראל (13.8.2014), קבע בית המשפט:

"...האמת תורה דרכה, כי הענישה במקרי גרימת מוות ברשלנות בגדרי תאונות דרכים או תאונות אחרות היא אתגר קשה, שכן עסקינן ככלל בנאשמים נורמטיביים שמעדו והתרשלו בהיסח הדעת של רגע, וחרב עולמן של שתי משפחות; בראש וראשונה, וברמה עילאית, של משפחת הקרבן שקופדו חייו בשל רשלנות; אליה נכמר הלב. אך במרבית המקרים ישנה גם טראומה לפוגע ולמשפחתו, לא רק בשל הענישה אלא בשל המעשה, ומאמינים אנו איפוא כי הנאשמים מתייסרים אף הם, בכלל וגם בפרשה שלפנינו. כפי שאמרו זאת בתי המשפט הקודמים בתיקים אלה שלפנינו, מלאכת גזירת הדין בכגון דא קשה היא מן הרגיל, וכדברי הנשיא שמגר בר"ע 530/84, שפר נ' מדינת ישראל, פ"ד לח (4) 162, 163 '...שאנו דנים בעבירה שאינה כרוכה בפגמים מוסריים או בשחיתות, אלא ביטויה כידוע לכולנו, באופן התנהגותו של האדם הנוהג ברכב'. מכל מקום, בנסיבות אלה של אבדן חיים, לעובדת מותם של



הקרבת ולקדושת חייהם נודעת חשיבות רבה בענישה; עוד משכבר הימים כתב מ"מ הנשיא זילברג (ע"פ 211/66 שפירא נ' היועץ המשפטי לממשלה פ"ד כ(3) 375, 382 (1966)) דברים אלה שלא פג טעמם: 'לי נראה כי הוראת המינימום האמורה בסעיף 64 של פקודת התעבורה (נוסח חדש) באה לטעת בלב האזרח יחס של הכרת כבוד מיוחדת בפני קדושת החיים, ולכן משהוכחה רשלנותו של הפוגע הממית שומה עלינו להטיל עליו עונש מאסר, חוץ אם אשמתו היא כקליפת השום ממש - דבר שלא אירע במקרה שלפנינו'. על כן ההתחשבות בנסיבות האישיות לפטור ממאסר בפועל תהא במקרים חריגים, וכמובן תוך הבאה בחשבון של מידת הרשלנות בכל מקרה ספציפי)...

סוף דבר - אין ספק, וכמתואר מעלה, כי האירועים הקשים הטביעו חותמם בחיי המבקשים, החווים את תוצאות התאונה. ואולם ממול לנגד עינינו חיי המנוחים שנקטעו באבם ועקרון קדושת החיים, עקרון יסוד במורשתנו המשפטית, העברית והישראלית, ומן המפורסמות שאינן צריכות ראייה, וסבל משפחת הקרבת. סוף דבר: משקופחו חיי אדם ברשלנותו של נהג, המדיניות השיפוטית היא מאסר בפועל, בהיעדר נסיבות אישיות חריגות מאוד המצדיקות זאת".

15. נסיבות התאונה בענייננו חמורות - המערער נהג במשאית, באור יום, בכביש ירושלים-ת"א, כאשר שדה הראייה שלו פתוח למרחק 170 מטר. המערער יכול היה להבחין ברכבם של הצעירים, שעמד בשולי הדרך, ומסיבה כלשהי סטה המערער לשול, פגע ברכב, וגרר אותו מרחק עשרות מטרים עד שנעצר.

מקובלת עלינו קביעתו של בית-משפט קמא לפיה לא הוכחה רשלנות תורמת מצדו של המנוח. אמנם רכבם של הצעירים עמד בשול הדרך, שאינו מקום בטוח לכלי רכב וודאי לא ליושבים בתוכם, אולם הרכב לא בלט אל הכביש ועמד במקום גלוי לעין.

בנסיבות אלה, לא מצאנו כי נפלה טעות בקביעת בית-משפט קמא, לפיה מדובר ברשלנות בדרגה בינונית.

בהתחשב ברמת הרשלנות, בכך שמדובר בנהג משאית, הנוהג ברכב שהסכנה ממנו, במקרה של תאונה, רבה יותר, ובתוצאות הקשות של התאונה, אין מקום להתערב במתחם העונש ההולם שקבע בית-משפט קמא.

16. אשר לתקופת המאסר שנגזרה על המערער - בית-משפט קמא נתן משקל לנסיבותיו האישיות של המערער ולכך שהמערער הודה במיוחס לו וקיבל אחריות למעשיו, וגזר את דינו ברף הנמוך של מתחם העונש ההולם.

כאמור, בבית משפט קמא הסכימה המשיבה, מטעמי חמלה, כי עונשו של המערער יפחת מהרף התחתון של המתחם.



בית המשפט לא קיבל את עמדת המשיבה, ומצא כי בנסיבות העניין אין מקום לחרוג מהמתחם. מדובר בהחלטה שלא נפל בה פגם, ואיננה מצדיקה התערבות של ערכאת הערעור.

17. אשר על כן הערעור נדחה.

18. המערער יתייצב לריצוי עונשו ביום 14.1.18 בשעה 9:00 בבית המעצר "ניצן" שבמתחם כלא "איילון".

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לב"כ הצדדים, לשב"ס ולשירות המבחן.

ניתן היום, כ"ז בחשוון התשע"ח, 16 בנובמבר 2017, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

אלי אברבנאל, שופט

**רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת**

יורם נועם, סגן נשיא